

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6Co/78/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3814221193
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bajzová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2017:3814221193.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ľubice Bajzovej a sudkýň JUDr. Stanislavy Markovej a Mgr. Martiny Trnavskej v spore žalobcu F. X., proti žalovaným 1/ P. Q., narodený XX.XX.XXXX, bytom I.W. XXX/XX, F., 2/ MUDr. M. Q., narodenej XX.X.XXXX, bytom S. XXX, 3/ P. L., narodený XX.X.XXXX, bytom F. XX/XX, A. F. o zaplatenie 7.929,82 EUR s príslušenstvom na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 26. augusta 2015 č. k. 18C/153/2015-51 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti **p o t v r d z u j e .**

Žalovaným 1/, 2/ a 3/ náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom zo dňa 26. augusta 2015 č. k. 18C/153/2015-51 súd prvej inštancie výrokmi I. a II. uložil žalovaným 1/, 2/ a 3/ spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 1.680,65 EUR a úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.680,65 EUR od 30.09.2014 do zaplatenia. Výrokom III. v prevyšujúcej časti zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal, aby súd uložil zaplatiť mu sumu 7.929,82 EUR spolu s úrokom z úveru 6,99% ročne zo sumy 6 632,98 EUR od 30.09.2014 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 7 929,82 EUR od 30.09.2014 do zaplatenia a nahradiť trovy konania. Výrokom IV. nepriznal žalovaným 1, 2, 3/ náhradu trov konania. Povinnosti uvedené vo výrokoch I. a II. tohto rozsudku uložil žalovaným 1/, 2/, 3/ splniť v lehote 3 dni odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia ostatných. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že žaloba je čiastočne dôvodná. Dňa 30.08.2005 medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným 1) ako dlžníkom, žalovanou 2) ako spoludlžníkom a žalovaným 3) ako ručiteľom na základe Zmluvy o stavebnom sporení č. XXXXXXXX X XX bola uzavretá Zmluva o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere, na základe ktorej žalobca poskytol dlžníkovi a spoludlžníkovi mimoriadny medziúver vo výške 9 294,30 EUR. Dlžník a spoludlžník sa zaviazali do pridelenia cieľovej sumy splácať úroky mimoriadneho medziúveru 6,99% ročne pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 54,14 EUR, a do nasporenia 40% cieľovej sumy sa zaviazali vkladať na účet zmluvy o stavebnom sporení pravidelné mesačné vklady vo výške 46,47 EUR. Po pridelení cieľovej sumy zmluvy o stavebnom sporení sa dlžník a spoludlžník zaviazali splácať stavebný úver, vrátane úrokov vo výške 2% ročne v pravidelných mesačných splátkach vo výške 81,33 EUR. Žalovaný 3) prevzal ručením na seba povinnosť uspokojiť pohľadávku, ak ju neuspokoja žalovaní 1) a 2). Na základe porušenia dojednaných zmluvných podmienok vyplývajúcich z článku VI. a VII. Zmluvy, žalobca odstúpil listom zo dňa 03.09.2014 od zmluvy a vyzval dlžníka a spoludlžníka na okamžité vrátenie poskytnutých úverových prostriedkov v sume 7 895,05 EUR v 7-dňovej lehote. O odstúpení bol upovedomený aj žalovaný 3). V prejednávanej veci dlžník a spoludlžník napriek výzve, ktorá bola obsahom odstúpenia od zmluvy, svoj splatný záväzok nespĺnili ani len čiastočne. Predmetná Zmluva o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere zo dňa 30.08.2005 je spotrebiteľskou zmluvou.

Zmluva o úvere (mediúvere) je ako typ zmluvy upravená v Obchodnom zákonníku (tzv. absolútny obchod). Súd nepopiera úver (mediúver) ako absolútny obchod.

V prípade dualistickej právnej úpravy inštitútov súkromného práva sa na spotrebiteľské právne vzťahy nepoužije obchodné právo, ak aplikáciou konkrétnej zmluvnej podmienky by sa postavenie spotrebiteľa oproti občianskoprávnej úprave zhoršilo.

2. Na základe vykonaného dokazovania a § 48 ods. 1 a 2, § 54 ods. 1 a § 457 OZ dospel súd prvej inštancie k záveru, že, ak žalobca dňa 29.09.2014 odstúpil od predmetnej zmluvy, došlo k jej zrušeniu od začiatku a účastníci predmetnej zmluvy sú si povinní v zmysle § 457 OZ vrátiť všetko, čo podľa nej dostali. V tomto prípade vzniká právo žalobcu domáhať sa od žalovaného vrátenia poskytnutého úveru, nie však úrokov za úver zo zmluvy zrušenej s účinkami od jej vzniku.

3. Ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy, ktoré na rozdiel od ustanovenia Občianskeho zákonníka zaväzujú spotrebiteľa nad rámec povinností vzniknutých podľa Občianskeho zákonníka, evidentne zhoršujú jeho postavenie. Zmluvná podmienka o odstúpení od zmluvy, dohodnutá v čl. VII. bod 1, bod 6 Zmluvy nie je vyvážená a spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech dlžníka a spoludlžníka. Objektívne zhoršuje ich postavenie, keď jednostranne zvýhodňuje iba veriteľa, zachováva všetky jeho práva. Klausula o odstúpení nie je ničím iným ako poistením zachovania všetkých práv veriteľa, vrátane úrokov a poplatkov len s ďalším zvýhodnením, a to o úroky aj za úverové obdobie, ktoré ešte nenastalo. Spotrebiteľ nemá zachované žiadne svoje práva. Vzniká mu povinnosť jednorazového plnenia, vrátane úrokov. Ide preto o neprijateľnú podmienku (tento právny názor vyplýva napr. z rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne č. 17Co 50/2012, Krajského súdu v Prešove č. 6Co 2/2013).

4. V čl. VII. bod 7 si zmluvné strany dohodli, kedy nastávajú účinky odstúpenia od zmluvy: dňom doručenia druhej zmluvnej strane. Účinky odstúpenia od predmetnej zmluvy nastali dňa 29.09.2014, a v uvedený deň boli dlžník a spoludlžník povinní vrátiť veriteľovi poskytnuté plnenie, žalobca poskytol úver vo výške 9.294,30 EUR, žalovaný 1) na úvere zaplatil spolu sumu 7.613,65 EUR, je preto spolu s žalovanými 2) a 3) povinný spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 1.680,65 EUR istiny spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.680,65 EUR od 30.09.2014 (dňa nasledujúce odo dňa účinnosti odstúpenia od zmluvy) do zaplatenia vo výške dohodnutej v čl. VII bod 8 úverovej zmluvy.

5. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku tak, že vo veci prevažne úspešným žalovaným (úspech 78,81%, neúspech 21,19%) náhradu trov konania nepriznal z dôvodu, že si v konaní žiadne trovy neuplatnili.

6. Proti tomuto rozsudku do výroku o zamietnutí žaloby v časti a do výroku o nepriznaní náhrady trov konania podal včas odvolanie žalobca. Uviedol, že napádaný rozsudok je v časti zamietnutia žaloby, a v časti nepriznania náhrady trov konania nesprávny a navrhuje, aby odvolací súd napádaný rozsudok v napádaných častiach zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Namietal, že z odôvodnenia napádaného rozsudku nevyplýva, na základe akých ustanovení právnych predpisov súd dospel k záveru, že na právne vzťahy vzniknuté z úverovej zmluvy (§ 497 a nasl. Obchodného zákonníka) je nevyhnutné aplikáciu Obchodného zákonníka vylúčiť. Zo svojoľnej, právnym predpisom nepodloženej, úvahy súdu prvej inštancie dospel súd k záveru, že nakoľko je uzatvorená zmluva spotrebiteľskou zmluvou, je nevyhnutné na ňu aplikovať výlučne ustanovenia Občianskeho zákonníka. Toto rozhodnutie však súd prvej inštancie neodôvodnil žiadnym zákonným ustanovením. Pravdepodobne preto, že neexistuje právna norma účinná ku dňu odstúpenia od úverovej zmluvy, ktorá by dávala súdu prvého stupňa za pravdu. Z uvedeného teda vyplýva, že na následky odstúpenia od úverovej zmluvy je nevyhnutné aplikovať ustanovenia § 349 Obchodného zákonníka. Tomuto tvrdeniu dáva za pravdu aj zákon č. 102/2014 Z.z., ktorým bol Občiansky zákonník v § 52 ods. 2 doplnený o ustanovenie, na základe ktorého sa na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, majú vždy prednostne použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Teda v procese tvorby platnej legislatívy sa odlišne od súčasnej právnej úpravy stanovuje, že sa do budúcnosti upraví právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ tak, že aj tam, kde by sa inak mali použiť normy obchodného práva, použijú sa ustanovenia Občianskeho zákonníka. Právna norma pôsobí do budúcnosti, preto je možné ju aplikovať len od nadobudnutia jej účinnosti. Môže sa aplikovať až na právne vzťahy vzniknuté po jej účinnosti. Je nepochybné, že je na odstúpenie od úverovej zmluvy nevyhnutné aplikovať právny predpis, ktorý ešte prednosť normám občianskeho práva pred normami obchodného práva nedáva. Nutnosť aplikácie ustanovení

Obchodného zákonníka na právny vzťah vzniknutý z úverovej zmluvy vyplýva aj z rozhodnutia krajských súdov.

7. Žalovaní sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadrili.

8. Po podaní odvolania dňa 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok /ďalej len „CSP“/, ktorý okrem iného zrušil zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok / O.s.p./, podľa ktorého súd prvej inštancie postupoval v predmetnom spore. Ustanovenie § 470 ods. 1 CSP určuje, že ak neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa ods. 2 právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

9. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov odvolania podľa §§ 379 a 380 Civilného sporového poriadku zákona č. 160/2015 Z.z., (ďalej len C.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 C.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti podľa 387 ods. 1, 2 C.s.p. ako vecne správny potvrdiť z týchto dôvodov:

10. Predmetom posudzovania odvolacieho súdu v prejednávanej veci vzhľadom na obsah odvolania žalobcu bolo, či je správne na odstúpenie od zmluvy o úvere aplikovať ustanovenia Občianskeho alebo Obchodného zákonníka vzhľadom na rôznu úpravu následkov odstúpenia.

11. Vychádzajúc z § 52 Občianskeho zákonníka zákona č. 40/1964 Zb. (ďalej len „Občianskeho zákonníka“) je zmluva podľa svojho charakteru spotrebiteľskou zmluvou. V súvislosti s posudzovaním zmluvy ako spotrebiteľskej zmluvy je potrebné prihliadnúť na to, že prednosť majú osobitné ustanovenia z oblasti spotrebiteľského práva najmä ustanovenia § 52 - § 54 Občianskeho zákonníka. Právna úprava zameraná na ochranu spotrebiteľa zakotvená v § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka je vo vzťahu k Obchodnému zákonníku špeciálnou právnou úpravou a pri spotrebiteľských vzťahoch je potrebné aplikovať ju prednostne.

12. Súd postupoval správne, keď na danú vec aplikoval ust. Občianskeho zákonníka. Aj keď má úverová zmluva charakter absolútneho obchodu, na jej jednotlivé prvky je potrebné vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvy aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré sú pre spotrebiteľa výhodnejšie. Takéto pravidlo je ustálené v aplikačnej praxi súdov, ktoré riešenie odobril aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 19. júna 2013 č.k. I. ÚS 402/2013-10, v ktorom skonštatoval, že prednostným uplatnením Občianskeho zákonníka na prospech spotrebiteľa na úver ako absolútny obchod upravený v Obchodnom zákonníku nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa.

13. Na rozdiel od právnej úpravy dôsledkov odstúpenia od zmluvy podľa Občianskeho zákonníka, kde účinným odstúpením sa zrušuje zmluva od začiatku (§ 48 ods. 2) a preto na usporiadanie vzájomných nárokov možno použiť právnú úpravu bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. Obč. zák. sa odstúpením od zmluvy v obchodných vzťahoch zmluva podľa § 351 ods. 1 Obch. zák. zrušuje a účinky odstúpenia nastávajú až momentom odstúpenia (ex nunc). Zmluvná strana, ktorej pred odstúpením zmluvy poskytla plnenie druhá strana, toto plnenie vráti, pričom pri peňažnom záväzku aj spolu s úrokmi vo výške dohodnutej v úverovej zmluve, pretože odstúpením nezanikla zmluva, ale len niektoré povinnosti zo záväzkového vzťahu. Je teda zrejmé, že úprava následkov odstúpenia od zmluvy podľa Obchodného zákonníka je pre spotrebiteľa nevýhodnejšia oproti úprave podľa Občianskeho zákonníka.

14. Novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 102/2014 Z. z. definitívne expressis verbis vyriešila výkladové rozdiely, na ktoré sa odvoláva žalobca (doplnením ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka) tak, že na všetky právne vzťahy, v ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z dôvodovej správy k zákonu vyplýva, že cieľom jej prijatia je odstrániť výkladové problémy v otázke použitia Občianskeho alebo Obchodného zákonníka na spotrebiteľské vzťahy, s nimi súvisiace vzťahy a osobitne vzťahy tzv. akcesorického charakteru. Výslovne sa ustanovuje, že na všetky právne vzťahy vzniknuté na základe spotrebiteľskej zmluvy sa vždy použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z tohto dôvodu sa bude vždy preferovať

priorita Občianskeho zákonníka, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší a to na celý režim právneho vzťahu, aj keby sa na právny režim mohla použiť právna úprava Obchodného zákonníka. Hoci účinnosť tohto ustanovenia bola posunutá až na 1. apríl 2015, predmetné ustanovenie zachytáva prevažujúcu výkladovú prax a jeho cieľom je iba výslovne stanoviť aj doposiaľ platné pravidlo prednostného použitia režimu Občianskeho zákonníka na spotrebiteľské záväzky.

15. Odstúpenie žalobcu od zmluvy o pripojení sa preto posudzuje podľa Občianskeho zákonníka (§ 48 ods. 1), ktorý v porovnaní či už s Obchodným zákonníkom (§ 349) alebo zákonom č. 351/2011 Z.z. (§ 44 ods. 12) upravuje následky odstúpenia od zmluvy vo vzťahu k spotrebiteľovi priaznivejšie.

16. Obdobné právne posúdenie a riadne odôvodnenie aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka vykonal aj súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku. Odvolací súd považuje za potrebné k námietke odvolateľa o nedostatočnosti odôvodnenia aplikácie Občianskeho zákonníka dodať, že táto nie je dôvodná, pretože súd prvej inštancie sa v odôvodnení rozsudku náležitým spôsobom vypořiadal s uvedeným dôvodom podaného odvolania.

17. Odvolateľom uplatnené dôvody odvolania potom nebolo možné považovať za dôvodné a správne.

18. Súd prvej inštancie rozhodol správne aj o náhrade trov konania.

19. Podľa § 387 ods. 1 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

20. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd, viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania, potvrdil napadnutý výrok rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutej časti tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

21. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa §§ 396 C.s.p. v spojení s § 255 ods.1 a § 251 C.s.p. Z výsledku odvolacieho konania vyplýva, že žalovaní boli v odvolacom konaní úspešní, a preto im v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p. v zásade patrí právo na náhradu trov tohto odvolacieho konania. Zo spisu však nevyplývali žiadne odôvodnené a preukázané trovy žalovaných v zmysle § 251 ods. 1 C.s.p., preto odvolací súd rozhodol, že im náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

22. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu krajského súdu 3:0.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací žalobu) (§ 428 CSP).